

ЕКОНОМІКО-СОЦІАЛЬНІ ВІДНОСИНИ В ГАЛУЗІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СФЕРІ ОБСЛУГОВУВАННЯ

Тези доповідей
VI Міжнародної науково-практичної конференції
(9–10 травня 2024 року, м. Львів)

За загальною редакцією
Наталії ПАВЛЕНЧИК

Львів
ЛДУФК ім. Івана Боберського
2024

ПРАВОВА КОМУНІКАЦІЯ: ПОНЯТТЯ, ОЗНАКИ Й ФУНКЦІЇ

Надія Степанець

кандидат філологічних наук

Львівський університет бізнесу і права (Україна)

Комунікація як взаємодія суб'єкта й об'єкта містить у наукових оцінках два підходи: з одного боку, вони трактуються як процес спілкування, в основу якого покладено обмін інформацією, з другого боку, у комунікації вбачають спосіб розв'язання проблемних питань, метод урегулювання стосунків, а незвичний обмін інформацією [1, с. 15].

Правова комунікація – це складний специфічний різновид комунікації, зумовлений функціями, характером і семантикою різних форм правового дискурсу. Загальні функції правового дискурсу: координування, транслявання, підпорядкування, урегулювання, контролювання, дисциплінування суб'єктів правовідносин й інтерпретування останніх на основі невідчужуваності, універсальності, неподільності, взаємозалежності, взаємопов'язаності й непорушеності основних прав людини [2].

Функції правової комунікації:

- імперативно-регулятивна, спрямована на втілення базової стратегії правової комунікації – стимулювання правомірної комунікативної діяльності та недопущення протиправних діянь;
- примушувально-зовнішня та внутрішньоімперативна підфункції, що спричинені комунікативним потенціалом правових вимог;
- підфункція контролю вербальних і невербальних дій комунікантів, що ставить за мету формування правосвідомості суб'єктів права, правомірної поведінки усіх учасників комунікації через когнітивну трансформацію правових вимог, спрямованих на розв'язання суперечливого ставлення комунікантів до норм закону, до правових і моральних стереотипів;
- підфункція врегулювання конфлікту через «комунікування» правом обов'язків комунікаторів і санкцій, координацію комунікативного акту, його учасників у строго визначених межах обов'язкового (встановленого законом) і забороненого;

- підфункція інтерпретування норм права (через тексти, каузальні зв'язки значень із дійсністю; через знакову природу вербальних і невербальних символів (слова, міміка, жести тощо).

За влучним визначенням В. Бачиніна, «право вводить в дію систему принципів антагонально-конструктивної взаємодії, поєднує суб'єктів цивілізованих, продуктивних контактів взаємними обов'язками й можливими каральними заходами щодо тих, хто намагається зруйнувати систему правових комунікацій» [3, с. 120].

Аксиоми правової комунікації, що мають прикладне значення:

1. Обов'язковість, неминучість правової комунікації, оскільки без правових контактів забезпечення суспільного порядку, справедливості немислиме.
2. Складність правової комунікації, що полягає в потребі подолання антидеструктивної спрямованості одного з комунікантів у межах правового поля.
3. Незворотність правової комунікації: усі комунікативні акти викликають передбачувані / непередбачувані, адекватні / неадекватні реакції і трактування почутого чи побаченого, які за будь-яких обставин впливають на правомірність ухвал, оцінок.
4. Необмеженість правової комунікації: дискурс має бути відкритим для участі кожного розумного суб'єкта.
5. Функціонування правової комунікації у режимі правомірності; доцільності, що зумовлені конфліктно-регулювальними інтенціями комунікантів чи комунікаторів;
6. Наступність правової комунікації, що виявляється у безперервності процесу взаємодії поколінь та успадкування правового досвіду, правових норм і цінностей своїх попередників [2].

Семантична наповненість різних форм комунікації: правову комунікацію диференціюємо за вже встановленими вченим різновидами правової комунікації: перша форма – це правовий дискурс між суб'єктами правовідносин; друга – це комунікація зовнішнього типу – між окремим суб'єктом і всією суспільною системою; третя – між поколіннями соціальних суб'єктів; четверта – між ланками єдиної системи права, представленими конкретними суб'єктами; п'ята – між системою права і всією макросистемою континуальної (безперервно змінної) цілісності «цивілізація – культура» [3, с. 120].

Отже, правова комунікація має велике значення у врегулюванні правових відносин на етапі становлення й розвитку України як правової держави.

Список використаних джерел

1. Ермоленко А. М. Комунікативна практична філософія. Київ: Лібра, 2023. 288 с.
2. Климанська Л. Д. Соціально-комунікативні технології в політиці: таємниці політичної «кухні»: монографія. Львів: Вид-во Нац. ун-ту «Львівська політехніка», 2017. 332 с.
3. Бачинин В. А. Основы социологии права и преступности. Санкт-Петербург: Изд. С.-Петербур. ун-та, 2021. 308 с.